

Метод «фотоголос» у соціальній роботі: інструмент участі, адвокації та сталого розвитку громади (ЦСР 16, 11)

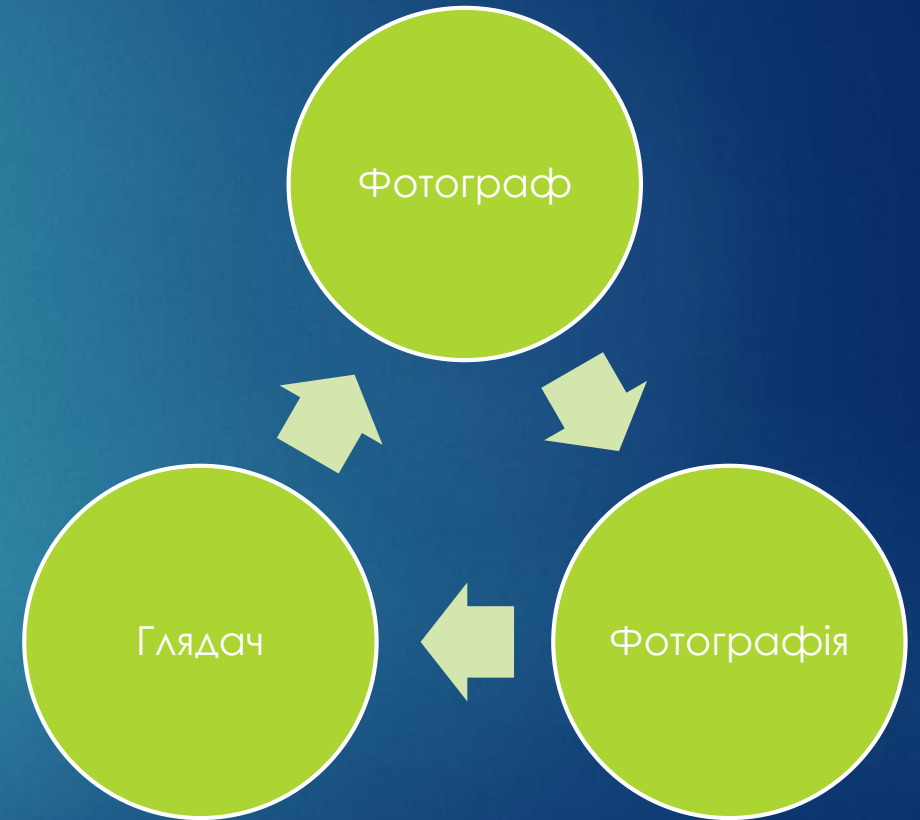
МАСЮК ОЛЕГ ПЕТРОВИЧ

План лекційного заняття:

1. Концептуалізація методики фотоголосу у соціальній сфері;
2. Етапи та алгоритм фотоголосу у соціальній роботі;
3. Використання методики фотоголосу у соціальній роботі.

Візуальний поворот:

- ▶ В суспільному сприйнятті відбувся «візуальний поворот». Для досліджень він означає перехід соціального-гуманітарного знання до вивчення «візуальності» – соціальної візуальності.
- ▶ Залежно від спрямування, теми та мети дослідження та наявних у дослідника ресурсів, зокрема, часових, аналіз фотографічних зображень може бути: герменевтичним, дискурсивним, семіотичним або комплексним.
- ▶ Всі ці різновиди характеризується тим, що аналіз змісту фотографій відбувається без коментарів того, хто їх створював, та на основі інтерпретації.
- ▶ Фотографії потрібні як ілюстрації для підтвердження інших результатів, так і як засіб для документування соціальної реальності з точки зору дослідників.

Науковці пропонують поєднувати теорію та соціальну практику:

Пасажири
Титаніку
другого
класу.

- застосовувати фотографію у терапії для дослідження проєкцій;
- працювати з автопортретами;
- працювати з фотографіями, створеними близькими людьми сфотографованого;
- працювати з фотообрами, створеними клієнтом;
- вивчати сімейні альбоми та інші біографічні матеріали.

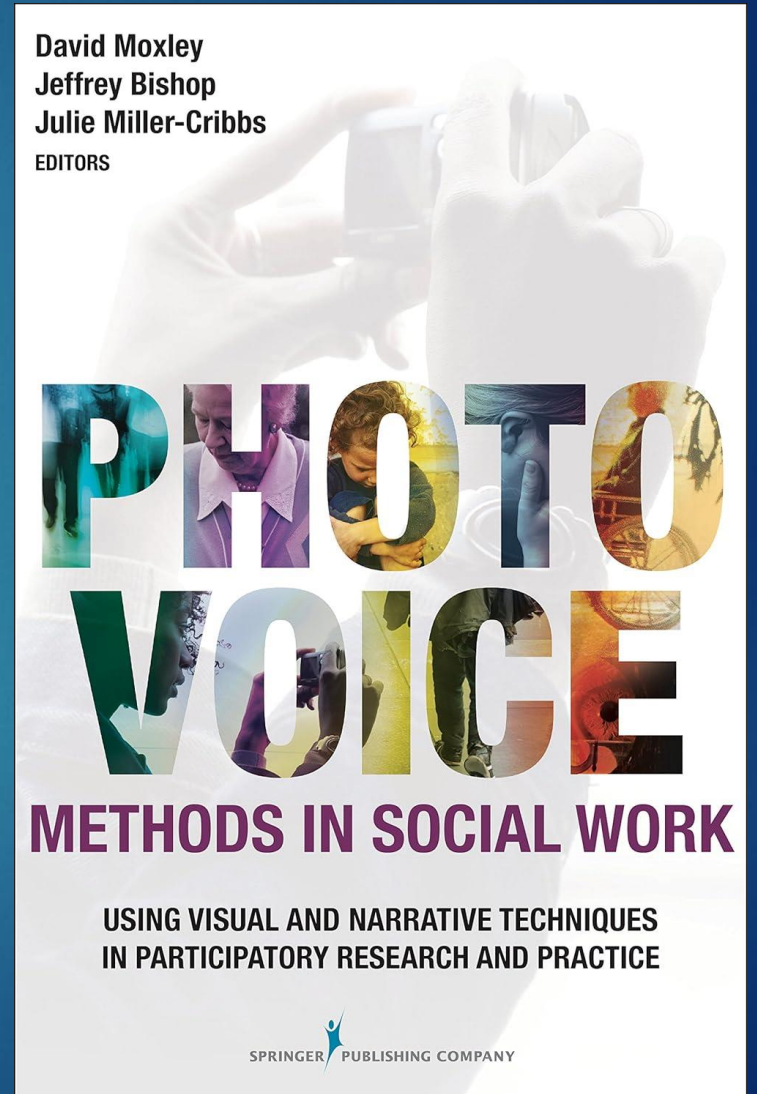
Концептуалізація фотоголосу (феміністична парадигма):

- ▶ Появу концепції фотоголосу приписують американським дослідницям Керолайн Ван та Марсі Берріс;
- ▶ вони представили результати дослідницького проєкту , під час якого вони запросили сільських жінок у Китаї відобразити свої повсякденні реалії, а потім намагались вплинути на політику, яка визначала ці реалії.
- ▶ Під час дослідження його учасниць просили зробити власні зображення життя в громаді та скласти підписи для їх контекстуалізації, що потім обговорювалось під час фокус-груп.

Фотоголос у соціальній роботі:

- ▶ У соціальній роботі фотоголос використовують переважно в інтервенційних дослідженнях (у дослідженні в дії), для роботи із локальними громадами та певними спільнотами – професійними, віковими тощо.
- ▶ Його застосовують у межах критичної парадигми досліджень, орієнтованих на трансформацію соціального середовища;
- ▶ Він фокусується на рефлексивності та антидискримінаційній практиці, тобто на тих базових вміннях, які повинні розвинути у себе соціальні працівники;
- ▶ Фотоголос вважають важливим для соціальної роботи, оскільки має довгу історію в закордонній практиці імпаурменту, спрямованій на соціальні зміни та досягнення соціальної справедливості.

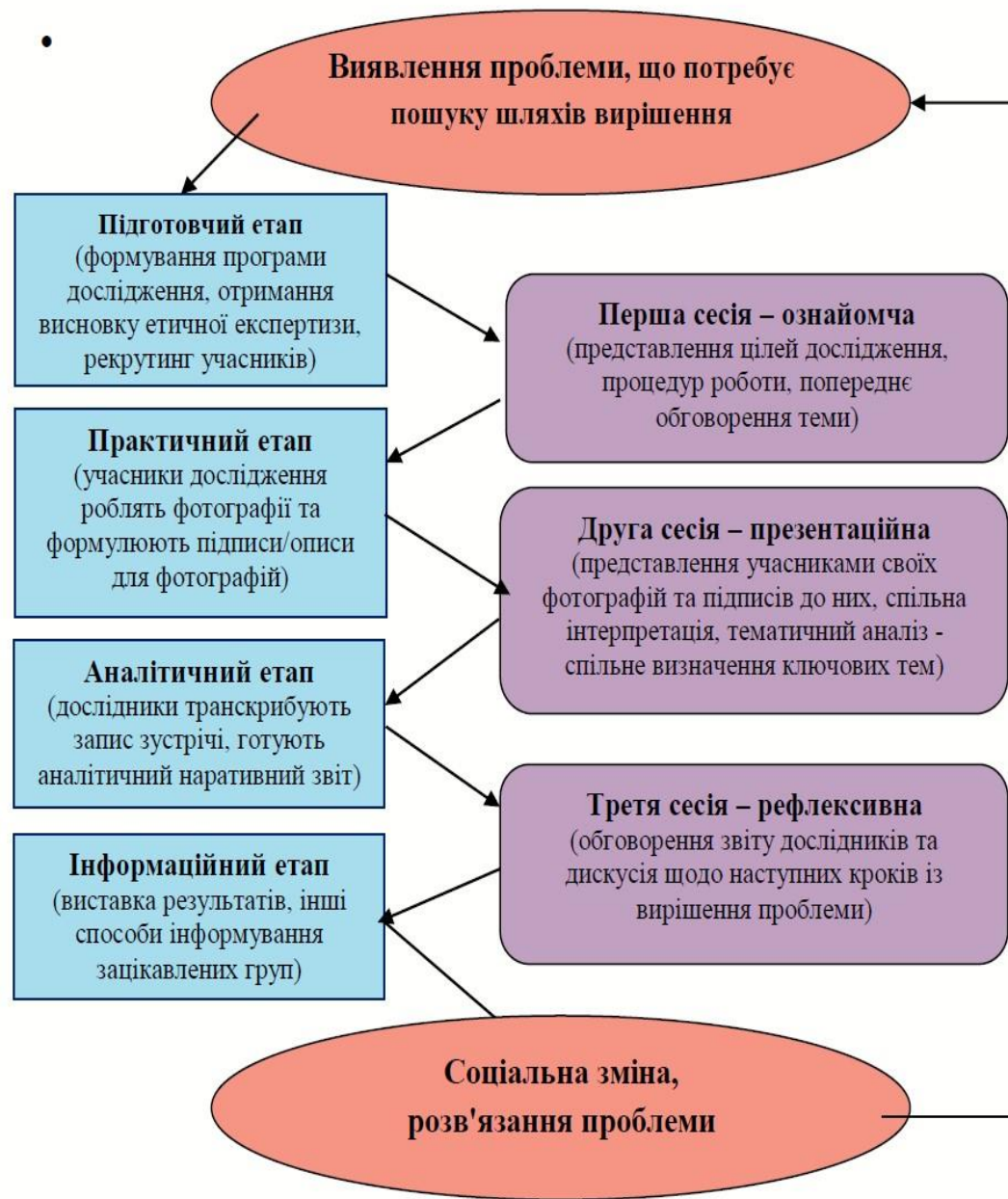
Ключові характеристики фотоголосу як методу досліджень у соціальній роботі:

Призначення дослідження	Трансформаційні, емансипативні дослідження, розширення прав та можливостей громад
Парадигма дослідження	Критична, спрямована на соціальну дію (дослідження в дії, феміністичні дослідження тощо)
Стратегія	Якісницька
Роль дослідників	Фасилітація дискусій, організація дослідження, опрацювання результатів, лобіювання змін у політиці з використанням результатів дослідження
Роль учасників дослідження	Активні учасники пошуку рішень, співдослідники (співвирбники знання), лобіювання змін у політиці з використанням результатів дослідження
Методи збору інформації	Документальна фотографія, фокус-групи (в т.ч. онлайн)
Методи аналізу інформації	Рефлексивний тематичний та наративний аналіз

Процедурні моменти використання методики фотоголосу:

- ▶ У деяких дослідженнях використовується не одна, а кілька ознайомчих сесій, оскільки потрібно більше часу або на організаційні питання, або на ознайомлення з тематикою дослідження.
- ▶ З поширенням мобільних телефонів замість фотографій стали використовувати короткі відео (кліпи), а замість виставки – змонтований з кліпів відеоролик, який транслюють, зокрема, у соціальних мережах.
- ▶ Під час використання фотоголосу постає ціла низка етичних викликів, особливо, якщо ідеться про роботу з людьми, котрі мають проблеми фізичного та ментального здоров'я.
- ▶ Дослідникам необхідно піклуватися про безпеку та приватність учасників дослідження. Всі учасники повинні підписати письмову згоду на участь у дослідженні, отримати необхідні роз'яснення, а також поради щодо фотографування.
- ▶ Дослідникам потрібно вибудувати стосунки довіри з учасниками дослідження, стежити за груповою динамікою під час обговорень, що потребує специфічних навичок роботи з групою і може бути сутнісним обмеженням для дослідників, які не володіють техніками формування позитивної групової динаміки.

Алгоритм застосування фотоголосу у дослідженнях із соціальної роботи:

Досвід використання фотоголосу у соціальній роботі:

- ▶ В іншому дослідженні канадського науковця Олів'є Ферлатте вивчав питання соціальної ізоляції та психічного здоров'я серед літніх людей під час пандемії COVID-19 у провінції Квебек.
- ▶ Двадцять шість літніх людей зробили фотографії, що зображають їхній досвід пандемії, якими потім поділилися у віртуальних дискусійних групах.

ВИСНОВКИ:

- ▶ Проведений аналіз підтверджує, що фотоголос надає змогу не тільки отримувати нове знання, а й впливати на трансформацію соціального середовища та розвивати сильні сторони учасників дослідження і громади в цілому;
- ▶ При цьому фотографії та відео надають засоби для розширення можливостей, не вимагаючи від людей вставати і говорити публічно;
- ▶ Фотоголос, як свідчать приклади, стимулює критичний діалог щодо питань, які хвилюють людей, є клієнтоцентрованим і колаборативним за всім своїм процесом;
- ▶ Фотоголос впливає на формування обізнаності про ті суспільні структури, які позначаються на життєвій ситуації, і водночас на усвідомлення того факту, що пригнічувальні структури в суспільстві неможливо змінити негайно.

The background features a dark blue field with numerous bright, diagonal light streaks that create a sense of motion and depth. In the upper right corner, there is a solid yellow rectangle.

Дякую за увагу!